

INFORMACJA PRASOWA z dn. 19/11/2019

- Wydarzenie:** Debata Eksperska dn. 19/11/2019
pt. PAŃSTWO JAKO WŁAŚCICIEL I REGULATOR
- Prezentacja wiodąca:** dr Borysław Czyżak (Fundacja Służby Rzeczypospolitej)
Prezes Tomasz Prusek (Fundacja Przyjazny Kraj)
- Paneliści:** prof. Ryszard Bugaj (Instytut Nauk Ekonomicznych PAN)
Prezes Cezary Kaźmierczak (Związek Przedsiębiorców i Pracodawców)
- Prowadzący:** dr Stanisław Kluza (Instytut Statystyki i Demografii, SGH)

Kluczowe zagadnienia:

1. Czy w nowoczesnej gospodarce rynkowej państwo powinno ograniczać swoją rolę właścicielską na rzecz regulacyjnej?

R.Bugaj	B.Czyżak	C.Kaźmierczak	S.Kluza	T.Prusek
NIE	TAK	TAK	TAK	TAK

2. Czy państwo obecnie powinno zwiększać swoje oddziaływanie (obecność) w obszarach:
- a) właścicielskim
 - b) ilości regulacji
 - c) jakości regulacji
 - d) ochrony konsumenta
 - e) antymonopolowym
 - f) egzekutora istniejących regulacji
 - g) przeciwdziałania działalności przestępczej w gospodarce

R.Bugaj	B.Czyżak	C.Kaźmierczak	S.Kluza	T.Prusek
NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
TAK	TAK	TAK	raczej NIE	TAK
TAK	TAK	NIE	raczej TAK	TAK
TAK	TAK	NIE	raczej NIE	TAK

3. Czy państwo jest efektywnym właścicielem w podmiotach gospodarczych i czy powinno być istotnym właścicielem w gospodarce rynkowej?

R.Bugaj	B.Czyżak	C.Kaźmierczak	S.Kluza	T.Prusek
TAK	NIE	NIE	NIE	NIE

4. Czy rynek jest efektywny (czy istnieje niewidzialna ręka rynku)?

R.Bugaj	B.Czyżak	C.Kaźmierczak	S.Kluza	T.Prusek
TAK	NIE	TAK / nie zawsze	raczej NIE	TAK

5. Czy państwo powinno reagować na nieefektywności rynku?

R.Bugaj	B.Czyżak	C.Kaźmierczak	S.Kluza	T.Prusek
TAK	TAK	TAK / nie zawsze	czasami TAK	TAK

6. Czy gospodarka rynkowa z nadmiernie ograniczoną obecnością państwa w gospodarce skutkuje w długim okresie narastaniem dysproporcji w dochodach?

R.Bugaj	B.Czyżak	C.Kaźmierczak	S.Kluza	T.Prusek
TAK	NIE	różnie	TAK	TAK

Wybrane komentarze:

Borysław Czyżak: Gdy porównamy polską gospodarkę i polskie firmy z innymi rynkami, widzimy że w Polsce wśród największych 20 firm na giełdzie warszawskiej 60% stanowią spółki z udziałem skarbu państwa. Wśród 5 największych polskich firm wszystkie są spółkami Skarbu Państwa. Dla porównania, wśród największych firm na giełdzie w Paryżu spółki z udziałem skarbu państwa francuskiego stanowią tylko 20%. Tymczasem powstaje pytanie o skuteczność państwa jako właściciela – wśród 100 najszybciej rozwijających się polskich firm jest tylko 9 firm z udziałem Skarbu Państwa.

Tomasz Prusek: Rynek jest efektywny co do zasady, jednak nie oznacza to, że nie pojawiają się okresowe nieefektywności. W dużej mierze są one prowokowane brakiem regulacji (nie nadążają za zmianami np. technologicznymi) lub nadmiarem regulacji (np. gold-plating utrudniający rozwój rynku kapitałowego). Państwo jako regulator może te nieefektywności korygować: od legislacji po reakcję wymiaru sprawiedliwości.

Ryszard Bugaj: Przedsiębiorstwa publiczne powinny (w ograniczonej ilości) istnieć w sektorze finansowym, infrastrukturalnym oraz „technologicznym”. Warunkiem koniecznym ich efektywności jest stosowanie merytorycznych kryteriów selekcji kadr kierowniczych.

Cezary Kaźmierczak: Rolą państwa we współczesnym świecie jest przede wszystkim dbanie o interes wspólny, który rozumiem jako zapewnienie równej i uczciwej konkurencji pomiędzy podmiotami i obywatelami, niedopuszczanie do powstawania monopolu oraz rozstrzyganie sporów i egzekucję prawa. W ograniczonym zakresie państwo powinno również wspierać kilka (2-4) sektorów gospodarki w ramach międzynarodowej konkurencji gospodarczej i oczywiście budować parasol polityczny dla działalności gospodarczej Polaków w świecie.

Stanisław Kluza: Zarówno nadmiar jak i niedomiar regulacji państwa jest niewłaściwy. Posłużę się przykładem sektora finansowego: przeregulowanie przekłada się na wzrost kosztów funkcjonowania instytucji finansowych, a to na dostępność i koszt usługi dla klienta. Przeregulowany sektor rozwija się wolniej i mniej przysparza dla rozwoju gospodarczego. Z drugiej strony, ufanie jedynie w „niewidzialną rękę rynku” przekłada się na niebezpieczeństwo silnych impulsów procyklicznych oraz mniejsze ponoszenie odpowiedzialności przez właścicieli za konsekwencje złego zarządzania kosztem wszystkich podatników. Postuluję równowagę regulacyjną, to ona jest podstawą stabilnego i zrównoważonego rozwoju w nowoczesnej społecznej gospodarce rynkowej.

Borysław Czyżak: Raport OECD z 2018 roku wskazuje, że państwo jako właściciel w krajach wysokorozwiniętych jest skuteczne, w przypadkach gdy zastosowane są klarowne reguły. Do tych reguł należą: instytucjonalnie oddzielona jest rola regulacyjna państwa od nadzoru właścicielskiego, przedsiębiorstwa prywatne i państwowe mają w pełni równe prawa, przedsiębiorstwa prywatne i państwowe mają równy dostęp do finansowania działalności, która jest prowadzona tylko na warunkach w pełni komercyjnych, nadzór nad spółkami skarbu państwa jest scentralizowany w jednym z ministerstw lub w wydzielonym urzędzie centralnym, istnieją jasne, przejrzyste reguły informowania opinii publicznej o celach i wynikach działalności gospodarczej spółek z udziałem skarbu państwa.

Tomasz Prusek: Rozwój produktów i usług finansowych sprawia, że coraz ważniejszym zadaniem państwa jest ochrona konsumentów w tym zakresie, aby lokowali oszczędności maksymalnie bezpiecznie posiadając nawet wiedzę podstawową o ekonomii. W marketingu nie powinno być zgody na reklamy „inwestycji bez ryzyka”, wywierania presji i rozbudzania chęci zysku konsumenta np. za pomocą historycznych stóp zwrotu lub porównań, które są efektem manipulacji danymi. Wzmocnienie UOKiK-u w zakresie konsumenckim konieczne jest zarówno pod względem jakości zatrudnionych tam osób, realizowanych programów, jak i odpowiednich środków budżetowych.

Stanisław Kluza: Rola regulatora to obecnie jedna z kluczowych ról potrzeby istnienia państwa. Na regulację należy spojrzeć nie tylko przez pryzmat *kosztu* i *ograniczenia*. Celem regulacji powinno być przede wszystkim tworzenie sprawiedliwych reguł gry na styku dostawców i odbiorców. Z perspektywy rynku dobre regulacje chronią go przed własnymi nieefektywnościami.

Cezary Kaźmierczak: Nie ma czegoś takiego jak „własność państwowa”, bowiem „własność państwowa” sama z siebie nie podejmuje żadnych decyzji i nie ponosi żadnej odpowiedzialności. Są natomiast Panowie Kowalski i Malinowski, którzy owszem - podejmują decyzje, ale już nie ponoszą za nie odpowiedzialności (*oczywiście poza odpowiedzialnością przed Bogiem i historią*).

Tomasz Prusek: Rola państwa powinna być w gospodarce pod względem właścicielskim ograniczona, ale nie wyeliminowana. Oczywiście jest konieczność kontroli np. nad wrażliwą infrastrukturą

energetyczną. Państwo jako gracz w sektorze np. finansowym jest potrzebne (co udowodnił kryzys finansowy w 2008 r.), ale na poziomie nie przekraczającym 20-30 proc. rynku, a na pewno nie 50 proc. Działa w ten sposób jako przeciwwaga dla sektora prywatnego i koniec końców podnosi jego konkurencyjność. Bardzo groźnym zjawiskiem jest blatowanie się spółek kontrolowanych przez państwo pod względem biznesowym, np. w przetargu państwowego koncernu energetycznego wygrywa kontrolowana przez państwo firma usługowa, państwowe spółki ubezpieczają się w państwowym ubezpieczycielu itd., prowadzą rachunki w państwowych bankach itd., bo prowadzi to do nieefektywności rynku, zawyżonych cen i zniechęca prywatnych inwestorów do inwestycji w otoczeniu, gdzie państwo robi kazirodzkie interesy sterując politycznie swoimi spółkami. Tworzenie przez państwo finansowych konglomeratów, które skupują akcje/udziały prywatnych firm może grozić powstaniem tworców wg modeli koreańskich czebol, których upadek może zagrozić nawet stabilności państwa.

Borysław Czyżak: Nadzór właścicielski powinien być sprawowany w oparciu o jasne zasady profesjonalne. Członkowie rad nadzorczych w spółkach z udziałem skarbu państwa muszą być powoływani na podstawie jasno określonych kryteriów wyboru dotyczących kompetencji i doświadczenia, przedstawiciele władzy ustawodawczej, wykonawczej i kluczowych partii politycznych nie mogą zasiadać w radach nadzorczych, powinny być dokonywane regularne audyty rad nadzorczych z wykorzystaniem firm zewnętrznych – podobnie jak audyty finansowe, kadencje rad powinny być przesunięte w stosunku do wyborów parlamentarnych. W radach nadzorczych spółek z udziałem skarbu państwa wymagana powinna być większość niezależnych członków – tzn. osób nie będących związanymi stosunkami służbowymi, rodzinnymi lub kapitałowymi z administracją państwową oraz z daną spółką.

Stanisław Kluza: Oceniam, że najbliższe dekady XXI w. przyniosą bardzo duży rozwój regulacji w obszarze związanym z ochroną konsumenta.

++++
Niniejsza informacja może być powielana, cytowana i rozpowszechniana w części lub całości bez uzyskiwania dodatkowej zgody uczestników i organizatorów debaty. W przypadku wykorzystywania treści z niniejszego komunikatu zachodzi konieczność podawania źródła informacji.
++++

++++
Dodatkowe informacje można uzyskać:
www.ideia.pl ; tel. 22 299 66 30; biuro@ideia.pl
www.fsrz.pl; tel. 661 242 004; fundacja@fsrz.pl
www.przyjaznykraj.pl; tel. 22 350 62 45; kontakt@przyjaznykraj.pl
++++